EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 16.11.2016.
COM(2016) 730 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

2017. gada budžeta plānu projekts: vispārējs novērtējums

Kopsavilkums

Šajā paziņojumā ir apkopots Komisijas novērtējums par 2017. gada budžeta plānu projektiem (BPP), ko iesniegušas astoņpadsmit eurozonas dalībvalstis, kurām nepiemēro makroekonomikas korekciju programmu (EZ-18), tostarp plānu projektiem, kas pamatojas uz nemainīgas politikas scenāriju, ko iesniegušas Lietuva un Spānija sakarā ar to, ka šajās valstīs iesniegšanas brīdī darbojas pagaidu valdība. Komisija saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 473/2013 ir novērtējusi gan šos plānus, gan vispārējo budžeta stāvokli un fiskālo nostāju eurozonā kopumā.

Vispārējais novērtējums par 2017. gada BPP un fiskālo nostāju eurozonā kopumā ir šāds.

1. Dalībvalstu plāni liecina, ka eurozonā kopumā turpina mazināties nominālais budžeta deficīts, tomēr ekonomikas atlabšana joprojām ir nestabila un pakļauta riskiem. Tiek plānots, ka kopējais budžeta deficīts pēc šā gada sarukuma (no 2,0 % no IKP 2015. gadā līdz 1,8 % no IKP šogad) turpinās samazināties un 2017. gadā sasniegs 1,5 % no IKP. Kā liecina BPP, parādsaistību kopsummas attiecība pret IKP, kas 2014. gadā sasniedza augstāko rādītāju, arī, kā tiek plānots, nedaudz samazināsies – no 90 % no IKP, kas tiek lēsts attiecībā uz šo gadu, līdz 89 % no IKP 2017. gadā. Tas atbilst strukturālās bilances samazinājumam 2016. gadā par 0,2 % no IKP, kas pēc tam 2017. gadā kopumā paliks nemainīga.

2. Salīdzinājumā ar vidēja termiņa plāniem, kas minēti 2016. gada pavasara stabilitātes programmās, 2017. gadam plānotais eurozonas budžeta deficīta samazinājums tika pārskatīts un tiks mazināts par 0,2 procentpunktiem eurozonā, kaut arī sāksies ar nedaudz mazāku deficītu 2016. gadā, nekā tika gaidīts 2016. gada pavasarī.

3. No BPP izrietošā makrofiskālā perspektīva visumā atbilst Komisijas 2016. gada rudens prognozei. Tiek prognozēts, ka reālā IKP pieaugums nedaudz samazināsies no 1,7 % šajā gadā līdz 1,5 % 2017. gadā, kaut arī ir sagaidāms, ka negatīvā starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu turpinās samazināties līdz 0,5 % no potenciālā IKP. Komisija arī prognozē nominālā deficīta samazinājumu līdzīgi BPP 2017. gadā (par 0,3 procentpunktiem), lai iegūtu tādu pašu nominālo bilanci -1,5 % apmērā no IKP. Komisija prognozē, ka otro gadu pēc kārtas parādsaistību kopsummas attiecība pret IKP samazināsies līdz 90 % 2016. gadā un turpinās kristies līdz 89 % 2017. gadā, kas visumā atbilst BPP izklāstītajiem plāniem.

4. Tāpat kā 2015. gadā dalībvalstu budžeta pozīcijām atbalstu sniedz būtisks aizņēmumu izmaksu samazinājums. Pagaidu ietaupījumu, ko nodrošina mazie procentu maksājumi, var izmantot atbilstoši dalībvalstu fiskālajam stāvoklim, lai mazinātu budžeta deficītu valstīs ar lielu budžeta nelīdzsvarotību, vienlaikus pieļaujot pieaugumu ar nākotni saistītos izdevumos, ja ir pieejamas fiskālās manevrēšanas iespējas.

5. Kopējā līmenī BPP un Komisijas prognozes liecina, ka eurozonas fiskālā nostāja laikposmā no 2014. līdz 2017. gadam ir visumā neitrāla, turpinot kopš 2013. gada ieturēto pauzi attiecībā fiskālo konsolidāciju. Konkrētāk, fiskālā nostāja kļuva visumā neitrāla 2014.–2015. gadā un nedaudz ekspansīva 2016. gadā, ņemot vērā ekonomikas atlabšanu. Attiecībā uz 2017. gadu gan dalībvalstu BPP apkopojums, gan Komisijas prognozes atkal liecina par visumā neitrālu fiskālo nostāju. Tas būtu jānovērtē, ņemot vērā divkāršo mērķi – īstermiņa makroekonomisko stabilitāti un valstu finanšu ilgtspējību ilgtermiņā.

6. Kā norādīts Komisijas paziņojumā "*Virzība uz pozitīvu fiskālo nostāju eurozonā*", šobrīd eurozonā kopumā pastāv mēreni ekspansīva fiskālā nostāja, ņemot vērā lēno ekonomikas atlabšanu un makroekonomiskās vides riskus.[1]

   Tomēr dalībvalstis ir individuāli un kolektīvi atbildīgas par to, lai izstrādātu šādu atbilstošu fiskālo nostāju eurozonai. Šī pieeja ir atspoguļota arī ierosinātajā ieteikumā par ekonomikas

[1] Skatīt COM(2016) 727 *final*, 16.11.2016.

politiku eurozonai 2017.–2018. gadam[2].

7. Analīze par fiskālās nostājas atbilstību eurozonā ir ne tikai jautājums par budžeta bilances apzīmējumu un apjomu, bet lielā mērā arī par tā pamatā esošo publisko finanšu kvalitāti un sastāvu. Kopumā nodokļu ieņēmumu struktūru nav plānots būtiski mainīt, savukārt izdevumu sastāvs arī liecina par zināmiem panākumiem virzībā uz lielāku atbalstu izaugsmei, kamēr kapitālizdevumi kā daļa no IKP joprojām nespēj atgūties. Turklāt uzlabojumi valsts fiskālajā pārvaldībā, tostarp izveidojot izdevumu efektīvus pārskatus, varētu sekmēt publisko izdevumu atbalstu izaugsmei.

8. Komisijas novērtējumu par atsevišķu dalībvalstu plāniem var apkopot šādi.

   Nevienā BPP attiecībā uz 2017. gadu nav konstatēta īpaši ievērojama neatbilstība Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) prasībām. Tomēr vairākos gadījumos Komisija uzskata, ka plānotās fiskālās korekcijas ir nepietiekamas vai varētu būt nepietiekamas SIP prasību izpildei.

   Konkrēti:

   par piecpadsmit valstīm, uz kurām attiecas SIP <u>preventīvā daļa</u>:

   - attiecībā uz piecām valstīm (**Igauniju, Luksemburgu, Nīderlandi, Slovākiju un Vāciju**) ir konstatēts, ka BPP **atbilst** SIP prasībām attiecībā uz 2017. gadu;

   - attiecībā uz četrām valstīm (**Austriju, Īriju, Latviju un Maltu**) ir konstatēts, ka BPP **visumā atbilst** SIP prasībām attiecībā uz 2017. gadu. Šo valstu plāni varētu izraisīt nelielu novirzi no korekcijas virzībā uz katras valsts budžeta vidēja termiņa mērķi;

   - attiecībā uz sešām valstīm (**Beļģiju, Itāliju, Kipru, Lietuvu, Slovēniju un Somiju**), BPP ir **ar neatbilstības risku** SIP prasībām attiecībā uz 2017. gadu. Šo dalībvalstu BPP varētu izraisīt nozīmīgu novirzi no korekcijas virzībā uz attiecīgo vidējā termiņa mērķi. Tomēr **Somija** ir iesniegusi pieteikumu izmantot strukturālo reformu klauzulu un ieguldījumu klauzulu. Izvērtējot Somijas tiesības uz klauzulu, Komisija ņems vērā neskaidrību attiecībā uz aplēsēm par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, kas savukārt var ietekmēt novērtējumu par atbilstību. **Lietuvas** gadījumā BPP, kas izstrādāts saskaņā ar nemainīgas politikas scenāriju, ietvēra pieteikumu izmantot strukturālo reformu klauzulu. Pilnīgs novērtējums par gan Somijas, gan Lietuvas tiesībām uz elastīgumu notiks parastā Eiropas pusgada cikla ietvaros saistībā ar 2017. gada stabilitātes programmas novērtējumu;

   par trijām valstīm, uz kurām pašlaik attiecas SIP <u>korektīvā daļa</u> (t. i., pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra):

   - attiecībā uz **Franciju** ir konstatēts, ka BPP **visumā atbilst** SIP prasībām attiecībā uz 2017. gadu, jo Komisijas 2016. gada rudens prognozē paredzēts, ka nominālais budžeta deficīts būs nedaudz zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības 3 % apmērā no IKP 2017. gadā, kaut arī fiskālie stimuli ir acīmredzami nepietiekami, salīdzinot tos ar ieteikto vērtību, un korekcijas 2018. gadā nebūtu noturīgas, pamatojoties uz nemainīgu politiku;

   - attiecībā uz **Spāniju** tika konstatēts, ka BPP ir ar neatbilstības risku SIP prasībām attiecībā uz 2017. gadu. Atzīstot šo prognožu nemainīgas politikas scenārija būtību, Komisija attiecībā uz 2017. gada projektiem prognozē, ka netiks sasniegts ne starpposma nominālā budžeta deficīta mērķis, ne ieteiktais fiskālais stimuls;

   - attiecībā uz **Portugāli** tika konstatēts, ka BPP ir ar neatbilstības risku SIP prasībām attiecībā uz 2017. gadu, lai gan paredzētā novirze tikai nedaudz pārsniedz būtiskas novirzes robežvērtību. Tādēļ šķiet, ka riski tiek pārvaldīti, ja tiek īstenoti vajadzīgie fiskālie pasākumi. Ir paredzams, ka Portugāle, uz kuru pašlaik attiecas korektīvā daļa, šogad ievēros Līguma atsauces vērtību 3 % apmērā no IKP, kā tas bija ieteikts. Tai 2017. gadā varētu piemērot preventīvo daļu, ja laikus un

[2] Skatīt COM(2016) 726 *final*, 16.11.2016.

ilgtspējīgā veidā tiktu panākta pārmērīgā budžeta deficīta korekcija.

Portugāle un **Spānija** līdz oktobra vidum ir iesniegušas BPP, kā arī ziņojumus par pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz 2016. gada 8. augustā saskaņā ar Līguma 126. panta 9. punktu pieņemtajiem Padomes lēmumiem par ziņojumu iesniegšanu. Pa to laiku Komisija ir izvērtējusi šādus dokumentus un iesaistījās strukturētā dialogā ar Eiropas Parlamentu. Komisija ir secinājusi, ka pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra attiecībā uz abām dalībvalstīm būtu uz laiku jāatliek. Tādēļ pasākums, kura rezultātā bija nepieciešams Komisijas priekšlikums apturēt daļu no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem vairs nepastāv, un šāda priekšlikuma nebūs.

Saturs

I. Ievads 6

II. Galvenie konstatējumi attiecībā uz eurozonu 8

III. Pārskats par budžeta plāna projektiem 19

I. PIELIKUMS. BPP novērtējums pa konkrētām valstīm

II. PIELIKUMS. Komisijas 2016. gada prognožu pamatā esošo pieņēmumu metodika

III. PIELIKUMS. Jutīguma analīze

IV. PIELIKUMS. Grafiki un tabulas

I. Ievads

ES tiesību aktos ir paredzēts, ka ikviena eurozonas dalībvalsts līdz 15. oktobrim Komisijai iesniedz savu budžeta plāna projektu (BPP) par nākamo gadu – ar mērķi uzlabot valstu fiskālās politikas koordinēšanu ekonomikas un monetārajā savienībā[3].

Ikvienā šādā plānā ir sniegts kopsavilkums par budžeta projektu, ko attiecīgās valsts valdība iesniedz valsts parlamentam. Komisija par katru plānu sniedz atzinumu, kurā novērtē, vai tas atbilst attiecīgās dalībvalsts saistībām, kas izriet no Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP).

Turklāt Komisija sniedz vispārēju novērtējumu par visas eurozonas budžeta stāvokli un perspektīvām. Minētais novērtējums tiek sniegts šajā paziņojumā kopā ar Komisijas paziņojumu "*Virzība uz pozitīvu fiskālo nostāju eurozonā*"[4].

Saskaņā ar šīs "divpaketes" regulu noteikumiem astoņpadsmit eurozonas dalībvalstīm bija līdz 17. oktobrim Komisijai jāiesniedz savs BPP par 2017. gadu[5]. Kā atlikušajai eurozonas valstij, kurai piemēro makroekonomikas korekciju programmu, Grieķijai plāns nav jāiesniedz, jo minētā programma jau pati paredz ciešu fiskālo uzraudzību.

Saskaņā ar "divpakas" rīcības kodeksa[6] norādēm divas valstis – Lietuva un Spānija – iesniedza BPP, kas izstrādāts saskaņā ar nemainīgas politikas scenāriju, sakarā ar to, ka šajās valstīs šobrīd darbojas pagaidu valdība. Ir paredzēts, ka tad, kad nākamās valdības sāks pildīt savus pienākumus, tās iesniegs pilnu BPP.

Komisijas atzinumā tiek ievērota dalībvalstu kompetence budžeta jomā, tomēr vienlaikus tajā ir sniegti objektīvas politikas konsultācijas, it īpaši valstu valdībām un parlamentiem, lai atvieglotu budžetu projektu novērtēšanu attiecībā uz to atbilstību ES fiskālajiem noteikumiem. "Divpakete" paredz vispusīgu instrumentu kopumu vispārsvarīgu ekonomikas un budžeta politikas jautājumu risināšanai eurozonā, kā paredzēts Līgumā.

Turklāt Padome 2015. gada jūlijā aicināja Eurogrupu uzraudzīt un koordinēt eurozonas dalībvalstu fiskālo politiku un fiskālo nostāju eurozonā kopumā, lai nodrošinātu izaugsmi veicinošu un diferencētu fiskālo politiku[7]. Padome, neskarot SIP prasību ievērošanu, ir ieteikusi eurozonas dalībvalstīm "koordinēt fiskālo politiku, lai nodrošinātu, ka eurozonas kopējā fiskālā nostāja atbilst ilgtspējas riskiem un cikliskajiem apstākļiem".

Komisija 2015. gada novembrī ierosināja atjauninātu ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kuru apsprieda Padomē un kuru ES līderi apstiprināja Eiropadomes 2016. gada 18. un 19. februāra sanāksmē[8].

---

[3] Kā noteikts Regulā (ES) Nr. 473/2013 par kopīgiem noteikumiem budžeta plānu projektu uzraudzībai un novērtēšanai un pārmērīga budžeta deficīta novēršanai eurozonas dalībvalstīs. Tā ir viena no divām regulām tā dēvētajā "divpaketē", kas stājās spēkā 2013. gada maijā.

[4] Sk. COM(2016) 727 *final*, 16.11.2016. un: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/budgetary_plans/index_en.htm

[5] Tā kā iesniegšanas termiņš – 15. oktobris – 2016. gadā bija sestdiena, saskaņā ar piemērojamām tiesību normām to termiņš tika pagarināts līdz pirmdienai, 17. oktobrim.

[6] Drīz būs pieejama atjaunināta "divpakas" rīcības kodeksa versija; pašreizējā versija ir pieejama šeit:http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/coc/2014-11-07_two_pack_coc_amended_en.pdf

[7] Padomes 2015. gada 14. jūlija ieteikums par to, kā īstenot to dalībvalstu, kuru valūta ir euro, ekonomikas politikas vispārējās pamatnostādnes (OV C 272, 18.8.2015., 100. lpp.).

[8] Sk. Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5540-2016-INIT/lv/pdf

Šis ieteikums ir Komisijas novērtējuma stūrakmens. Eiropas pusgada ikgadējā cikla ietvaros Komisija kopā ar šo dokumentu kopumu ierosina arī jaunu ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku 2017.–2018. gadam[9].

Šis paziņojums tiek sniegts divējādā nolūkā. Pirmkārt, tas sniedz kopainu par budžeta politiku eurozonas mērogā, balstoties uz horizontālu novērtējumu par iesniegtajiem BPP. Šis vērtējums ir līdzīgs stabilitātes programmu horizontālajam novērtējumam, ko veic pavasarī, tomēr šajā gadījumā galvenā uzmanība ir pievērsta nākamajam gadam, nevis vidēja termiņa fiskālajiem plāniem. Otrkārt, tas sniedz pārskatu par BPP atsevišķu valstu mērogā un izskaidro pieeju, ko Komisija izmanto savā novērtējumā par BPP, piemēram, attiecībā uz to atbilstību SIP prasībām. Novērtējums ir diferencēts – atkarībā no tā, vai uz dalībvalsti attiecas SIP preventīvā daļa vai korektīvā daļa, un tajā ir ņemtas vērā arī prasības attiecībā uz valsts parādsaistību apjomu un dinamiku.

[9] Skatīt COM(2016) 726 *final*, 16.11.2016.

II. Galvenie konstatējumi attiecībā uz eurozonu

BPP un Komisijas 2016. gada rudens prognozēs ietvertās ekonomikas attīstības perspektīvas

Valdības uzskata, ka eurozonā atlabšana no ekonomikas un finanšu krīzes turpinās stabili, tomēr nekļūst ātrāka. Kā liecina BPP ietvertie makroekonomikas pieņēmumi, astoņpadsmit aplūkotajās eurozonas dalībvalstīs (EZ-18) 2016. gadā IKP pieaugs par 1,7 %, kas ir nedaudz mazāks nekā 1,8 %, kas tika sagaidīts stabilitātes programmu laikā 2016. gada aprīlī (sk. 1. tabulu). Attiecībā uz 2017. gadu izaugsmes perspektīvas kopš pavasara visumā nav mainījušās: EZ-16 IKP pieauguma prognoze ir 1,6 %, savukārt stabilitātes programmas ietvaros tika prognozēti 1,7 %. Tiek prognozēts, ka ekonomikas atlabšana turpināsies, kaut arī nekļūs straujāka, savukārt starpība starp faktisko un potenciālo ražošanas apjomu turpinās samazināties. Plānos tiek prognozēts, ka, starpība starp faktisko un potenciālo ražošanas apjomu EZ-18 valstīs 2016. gadā būs -0,8 % no potenciālā IKP, bet 2017. gadā samazināsies vēl līdz -0,5 % (vēl 2014. gadā tā bija -2 %). Šī tendence ir vērojama lielākajā daļā dalībvalstu, tomēr valstu vidū pastāv atšķirības. Inflācijas prognozes ir vājas; paredzams, ka SPCI inflācijas līmenis 2016. gadā būtiski samazināsies salīdzinājumā ar pavasarī iesniegtajam stabilitātes programmām. Kā minēts BPP, inflācija 2016. gadā būs 0,4 %, bet tiek prognozēts, ka 2017. gadā tā pieaugs līdz 1,2 % (nedaudz mazāk kā stabilitātes programmās paredzētie 1,4 %). Septiņpadsmit dalībvalstis atbilst Regulas (ES) Nr. 473/2013 prasībai, ka budžeta projekta pamatā ir jābūt neatkarīgi apstiprinātām vai sagatavotām makroekonomikas prognozēm[10].

No astoņpadsmit BPP izrietošā ekonomikas kopaina visumā atbilst Komisijas 2015. gada rudens prognozei. Tā arī apgalvo, ka arvien sarežģītākās globālās situācijas kontekstā joprojām turpinās gausa ekonomikas atlabšana. Komisija prognozē, ka reālais IKP pieaugums nedaudz samazināsies (no 1,7 % 2016. gadā līdz 1,5 % 2017. gadā). Iekšzemes pieprasījumu pašlaik atbalsta ar zemām naftas cenām saistītā konjunktūra, netieša ietekme no joprojām salīdzinoši zema euro maiņas kursa un labvēlīga monetārā politika. Vienlaikus pamatā esošā iekšzemes pieprasījuma dinamika joprojām ir lēna. Globālais ekonomikas stāvoklis saskaras ar aizvien lielāku nedrošību, jo īpaši pēc Apvienotās Karalistes referendumu par dalību Eiropas Savienībā un citām ģeopolitiskām norisēm, savukārt tirdzniecība pasaulē ir palēninājusies. Iepriekš minētais uzsver vajadzību stiprināt iekšzemes izaugsmes avotus. Turklāt vairāki notikumi varētu izraisīt to, ka ekonomikas izaugsme ir mazāka, nekā sagaida Komisija, piemēram, turpmāka pasaules tirdzniecības pasliktināšanās. Trauslā, bet pastāvīgā ekonomikas atlabšana atspoguļojas arī arvien mazākā starpībā starp faktisko un potenciālo ražošanas apjomu, kas minēta Komisijas prognozē. Ir sagaidāms, ka negatīvā starpība starp faktisko un potenciālo ražošanas apjomu 2,2 % apmērā no potenciālā IKP 2014. gadā šogad samazināsies līdz 0,8 %, bet 2017. gadā – līdz 0,5 %. Ņemot vērā ilgstošo nenoteiktību attiecībā uz mērījumiem par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu dažās dalībvalstīs, Komisija ir apsvērusi iespējamos līdzekļus, lai uzlabotu metodiku un tās piemērošanu, vienlaikus neradot pretrunas ar noteiktajiem principiem, lai nospraustu dalībvalstu fiskālās prasības (sk. 1. aili).

[10] Vācijas gadījumā nav neatkarīgas struktūras, kas atbild par makroekonomikas prognožu sagatavošanu vai apstiprināšanu.

Nemitīgā, kaut arī lēnā, izaugsme neatspoguļojas cenu izmaiņās, jo inflācijas perspektīvas kopumā joprojām ir pieticīgas. Komisijas prognozē ir paredzēts, ka SPCI inflācija šogad sasniegs tikai 0,3 %, bet 2017. gadā pieaugs līdz 1,4 %, atspoguļojot to, ka starpība starp faktisko un potenciālo ražošanas apjomu tuvojas nullei, un ļoti atbalstošu monetārās politikas nostāju. Neatkarīgi no dalībvalstu vidū pastāvošajām atšķirībām tiek pieņemts, ka 2017. gadā procentu likmes saglabāsies visu laiku zemākajā līmenī. Vienlaikus ir sagaidāms, ka 2017. gadā turpināsies lielais iekrājumu pārsniegums pār ieguldījumiem, bet eurozonas ārējās bilances prognoze paredz pārpalikumu 3,5 % apmērā no IKP, kas tikai nedaudz atpaliks no tā apjoma 2016. gadā (3,7 % no IKP).

BPP un Komisijas 2016. gada rudens prognozēs ietvertās fiskālās attīstības perspektīvas

Tiek plānots, ka kopumā nominālais budžeta deficīts šogad un nākamgad turpinās mazināties saskaņā ar BPP. Tiek prognozēts, ka EZ-18 dalībvalstīs 2016. gadā budžeta deficīts sasniegs 1,8 % no IKP (pagājušajā gadā tas bija 2,0 %)[11]. Tiek plānots, ka 2017. gadā deficīts eurozonā kopumā samazināsies līdz 1,5 % no IKP. Šī korekcija ir mazāka nekā 0,5 procentpunktu samazinājums, kas 2017. gadā tika prognozēts stabilitātes programmās, kaut arī sāksies ar nedaudz zemāku deficītu 2016. gadā, nekā tika gaidīts pavasarī. Pastāvot nedaudz pazeminātām makroekonomikas perspektīvām, deficīta mazāka samazinājuma iemesls varētu joprojām būt mazāki fiskāli stimuli (sk. tālāk tekstā). Tiek paredzēts, ka izdevumu pieaugums saistībā ar bēgļu krīzi un drošības pasākumiem dažās dalībvalstīs veicinās lielākus izdevumus.

1. tabula. Pārskats par EZ-18 ekonomikas un budžeta kopsummām 2016.–2017. gadā

	2016.			2017.		
	2016. gada stabilitātes programmas (aprīlis)	**Budžeta plāna projekti (oktobris)**	**Komisijas 2016. g. rudens prognozes (novembris)**	**2016. gada stabilitātes programmas (aprīlis)**	**Budžeta plāna projekti (oktobris)**	**Komisijas 2016. g. rudens prognozes (novembris)**
Reālā IKP pieaugums (izmaiņas, %)	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5
SPCI inflācija (izmaiņas %)	1,2	0,4	0,3	1,4	1,2	1,4
Nominālais deficīts (% no IKP)	-1,9	-1,8	-1,8	-1,4	-1,5	-1,5
Strukturālās bilances izmaiņas (procentpunkti, no IKP)	-0,3	-0,2	-0,2	0,2	0,1	0,0
Parāds (% no IKP)	90,3	90,1	90,1	89,0	89,0	89,1
Cikliski izlīdzinātā izdevumu	47,3	47,4	47,5	46,9	47,2	47,3

[11] Attiecībā uz dalībvalstu plāniem 2015. gada dati ir balstīti uz BPP iekļautajiem datiem un tādējādi nevar ietvert pārstrādātos datus, kurus *Eurostat* sagatavoja 2016. gada rudens PBDNP paziņojuma ietvaros.

attiecība (% no potenciālā IKP)						
Cikliski koriģētā ieņēmumu attiecība (% no potenciālā IKP)	46,0	46,1	46,2	45,9	46,0	46,1

Budžeta stāvoklis, ko mēra ar izmaiņām kopēja strukturālajā bilancē, saskaņā ar BPP 2016.–2017. gada laikposmā joprojām ir visumā stabils. Tiek plānots, ka strukturālā bilance 2016. gadā nedaudz mazināsies (0,2 % no IKP), savukārt nākamgad atkal palielināsies par 0,1 % no IKP. Strukturālā budžeta stāvokļa tendence kopumā tiek plaši apstiprināta, ja tiek izmantoti alternatīvi diskrecionāro fiskālo stimulu mērījumi, kurus dēvē arī par *DFE*, kas liecina par negatīvu korekciju 0.4 % apmērā saskaņā ar BPP 2016. gadā un 0,2 % 2017. gadā. (4. pielikuma A4.1. diagramma)[12]. Tomēr, ņemot vērā neskaidrības attiecībā uz starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, 2016. gada norises nebūtu jāpārspīlē. Šīs norises kopumā saskan ar pavasara stabilitātes programmās iekļautajām prognozēm 2016.–2017. gada laikposmam. Fiskālās konsolidācijas apturēšana notiek apstākļos, kad pakāpeniski uzlabojas ekonomikas perspektīvas, lai gan tās joprojām ir nestabilas, un samazinās starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu. Kopsakarā ar faktu, ka tikai piecas dalībvalstis (un tikai viena no lielākajām ekonomikām) plāno 2017. gada beigās sasniegt vai pārsniegt savu vidēja termiņa budžeta mērķi[13], plānotais strukturālo korekciju trūkums 2017. gadā šķietami nebūs pietiekams, lai ievērotu SIP prasības. Tomēr korekciju kopums šajā ziņā ir uztverams tikai kā orientējošs, jo tas nepietiekami norāda uz būtiskajām atšķirībām starp dalībvalstīm attiecībā uz to SIP prasību ievērošanu, uz kurām attiecas Komisijas izstrādātie novērtējumi par konkrētām valstīm.

Komisijas 2016. gada rudens prognozēs paredzēts, ka kopējais nominālais budžeta deficīts samazināsies no 1,8 % no IKP 2016. gadā līdz 1,5 % no IKP 2017. gadā, strukturālā bilance kopumā ir stabila vairāku gadu laikā. Komisijas sagaidītā strukturālās bilances stabilitāte 2016. un 2017. gadā ietver paredzētu procentu izdevumu samazinājums 0,2 % apmērā no IKP 2016. gadā un 0,1 % apmērā no IKP 2017. gadā. Tādējādi Komisija lēš, ka kopējā līmenī strukturālā primārā bilance samazināsies par 0,4 % no IKP 2016. gadā un par 0,2 % no IKP 2017. gadā. To apstiprina *DFE*, kas norāda uz negatīvu korekciju 0,5 % apmērā no IKP 2016. gadā un 0,3 % apmērā no IKP 2017. gadā. Tādēļ kopumā ieguvumi, kas izriet no vēsturiski zemajām procentu likmēm, ko piemēro valsts parādam, galvenokārt nav izmantoti, lai samazinātu budžeta deficītu. Eurogrupa ieteica izmantot šos ieguvumus, lai

[12] Diskrecionārā fiskālā konsolidācija jeb *DFE* ir fiskālā stimula alternatīvs rādītājs, kas izstrādāts analītiskiem nolūkiem un atšķiras no rādītājiem, kurus izmanto atbilstības novērtējumam saskaņā ar SIP. Šā rādītāja iegūšanai izmanto augšupēju pieeju attiecībā uz ieņēmumiem un pārsvarā lejupēju pieeju attiecībā uz izdevumiem. Papildu informāciju skatīt III daļā dokumentā "*Report on Public Finances in EMU* 2013", *European Economy*, 4, 2013.

[13] Vācija, Igaunija, Lietuva, Luksemburga un Nīderlande. Turklāt ir sagaidāms, ka nākamgad divām dalībvalstīm joprojām tiks piemērota pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra, proti, Spānijai un Francijai.

uzlabotu valsts finanses un – atkarībā no situācijas konkrētā valstī – ieguldītu infrastruktūrā vai strukturālās reformās[14].

BPP un Komisijas prognožu kopaina par budžeta deficītu eurozonā kopumā sakrīt. Atšķirības starp atsevišķu budžeta plāna projektu un Komisijas prognozēm par budžeta deficītu var būt samērā lielas, ko nosaka katrai valstij specifiski iemesli. Attiecībā uz lielāko daļu valstu Komisijas prognoze par budžeta deficītu ir augstāka nekā attiecīgajā BPP minētā prognoze, un lielākās atšķirības ir konstatējamas Slovēnijas, Portugāles, Beļģijas un Lietuvas gadījumā (sk. 4. pielikuma A4.1. tabulu un A4.4. diagrammu). Visas pārējās pozitīvās prognožu atšķirības nepārsniedz 0,3 procentpunktus, savukārt Vācijas, Igaunijas, Kipras, Latvijas, Nīderlandes un Somijas gadījumā Komisija prognozē zemāku deficītu.

Kopējās strukturālās bilances izmaiņas sadalījums dalībvalstīs, šķiet, neatspoguļo dalībvalstu nostāju attiecībā uz SIP prasībām un fiskālās manevrēšanas iespējām. Konkrētāk, tiek paredzēts, ka dažas dalībvalstis, kas joprojām ir salīdzinoši tālu no VTM, vai nu īstenos ekspansīvu politiku vai veiks pavisam nelielas fiskālas korekcijas, jo īpaši Spānija, Francija un Itālija. Turpretim tiek paredzēts, ka dažas dalībvalstis, kas pārsniegs savus VTM, maz izmantos savas fiskālās manevrēšanas iespējas, jo īpaši Vācija.

Attiecībā uz valsts parādu – pēc tam, kad 2014. gadā parādsaistību kopsummas attiecība pret IKP sasniedza maksimumu (93 % no IKP), tiek plānots, ka gan 2016., gan 2017. gadā tā turpinās samazināties saskaņā ar BPP, atbilstīgi prognozēm, uz kurām balstās stabilitātes programmas. Tā pamatā ir pozitīvas primārās bilances un optimistiskas atlikumu un plūsmu korekcijas[15]. Plānotais kopējais rādītājs – 89 % no IKP 2017. gadā – gan neatklāj lielas atšķirības, kas sagaidāmas atsevišķu valstu rādītāju vidū. Parādsaistību apjoms atsevišķās dalībvalstīs sniedzas no 133 % no IKP Itālijā līdz 10 % no IKP Igaunijā. Dati par Grieķiju, kura saskaras ar ārkārtīgi augstu parādsaistību līmeni, nav iekļauti.

Komisijas prognozes saskan ar dalībvalstu prognozētajām kopējām parādsaistībām. Kaut arī parādsaistību kopsummas attiecība saglabājas ļoti augstā līmenī, Komisija sagaida, ka tā samazināsies gan šajā, gan nākamajā gadā, sasniedzot 89,1 % no IKP 2017. gadā, atspoguļojot tos pašus virzītājspēkus, kas minēti valdības plānos (parāda procentu maksājumu samazinājums un tā dēvētais lavīnas efekts vairs veicina parāda kopsummas pieaugumu). Tomēr būtu jāņem vērā arī tas, ka eurozonas parādsaistību samazināšanos lielā mērā virza Vācija. Ja Vāciju aprēķinos neiekļauj, parādsaistību kopsummas attiecība saskaņā ar Komisijas prognozēm gan 2016., gan 2017. gadā samazinās tikai par 0,2 procentpunktiem salīdzinājumā ar 1 procentpunkta samazinājumu abos gados attiecībā uz kopsummu. Turklāt, ja Vāciju aprēķinos neiekļauj, kopējā parāda līmenis joprojām ir ievērojami augstāks, proti, 99 % no IKP. Arī šajā gadījumā atšķirības starp BPP un Komisijas prognozēm var būt lielākas tieši dalībvalstu līmenī – katrai valstij specifisku iemeslu dēļ. Lielākās pozitīvās atšķirības attiecas uz Portugāli un Franciju, lai gan vairākās valstīs arī ir negatīvas atšķirības, Komisijas parāda prognozēm esot zemākām par dalībvalstu prognozēm (4. pielikuma A4.3. tabula un A4.5. diagramma). Kopējā līmenī dalībvalstu 2017. gadā prognozētā parādsaistību izmaiņa lielāka nekā Komisijas prognozē, atspoguļojot galvenokārt atlikumu un plūsmu korekcijas.

[14] Eurogrupa šos principus apstiprināja 2015. gada 5. oktobrī: http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/eurogroup/2015/10/05/.

[15] Plānotais parādsaistību kopsummas attiecības samazinājums ir daudz mazāks, ja kopsummā neieskaita Vāciju (-1,6 salīdzinājumā ar -3,9 procentpunktiem 2015.–2017. gadā).

Eurozonas parādsaistību kopsummas attiecību nevar novērtēt, vai tā atbilst SIP prasībām attiecībā uz parādsaistībām, jo dalībvalstīm, no kuru datiem sastāv šī kopsumma, attiecībā pret SIP ir atšķirīgs statuss[16]. Tomēr uz desmit eurozonas dalībvalstīm, kuras ir iesniegušas BPP, attiecas parādsaistību samazināšanas etalonrādītājs. Kā liecina Komisijas prognoze, ir sagaidāms, ka septiņas no šīm desmit valstīm nodrošinās atbilstību tam (vai – attiecīgā gadījumā – pārejas noteikumam par parādu).

Stabilitātes un izaugsmes pakta piemērošana

Elastība, kas iestrādāta SIP tekstā, dod iespēju pielāgot ārkārtas izdevumus saistībā ar ārkārtējiem apstākļiem, kurus valdība nevar ietekmēt un kuriem ir būtiska ietekme uz valsts finansēm, gan pakta preventīvās daļas, gan korektīvās daļas ietvaros. Vairākās valstīs (Austrijā, Beļģijā, Itālijā, Slovēnijā un Somijā) 2015. gadā BPP ir ietverta atsauce uz ārkārtējā bēgļu pieplūduma ietekmi uz budžetu. Līdzīgā veidā arī Beļģija, Itālija un Austrija savā budžeta plāna projektā min papildu izmaksas saistībā ar terorisma draudiem. Turklāt Itālija ir iesniegusi pieprasījumu par īpašu attieksmi attiecībā uz izmaksām, kas izriet no nesenajām zemestrīcēm. Somija ir iesniegusi pieteikumu 2017. gadā izmantot strukturālo reformu klauzulu un ieguldījumu klauzulu, savukārt Lietuva, neraugoties uz to, ka tā ir sakarā ar valsts vēlēšanām iesniegusi BPP, kas izstrādāts saskaņā ar nemainīgas politikas scenāriju, arī ir norādījusi uz savu nodomu piemērot izmantot strukturālo reformu klauzulu.

Korekciju prasības SIP ietvaros – gan preventīvajā, gan korektīvajā daļā – ir noteiktas strukturālajā bilancē notiekošo izmaiņu izteiksmē. Tādējādi Komisija novērtēs (pēc *ex post* principa, katru gadījumu izskatot atsevišķi) pagaidu novirzi no prasībām attiecībā uz 2016. un 2017. gadu sakarā ar papildu izmaksām katrā no šiem diviem gadiem, kas izriet no ārkārtas izmaksām, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Attiecīgā gadījumā Komisijas atzinums par BPP ietver faktu izklāstu, kā atbilstības novērtējums varētu tikt ietekmēts, ja tajā ieviestu korekcijas saistībā ar ārkārtējiem apstākļiem, piemēram, bēgļu pieplūdums un ar terorisma draudiem saistītās izmaksas.

1. logs: "Ierobežota vērtējuma" pieejas īstenošana
2016. gada rudens fiskālās uzraudzības pasākumā

Vienošanās izskatīt, cik ticamas ir aplēses par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu

Ekonomikas un finanšu padome 2016. gada aprīļa neoficiālā sanāksmē Amsterdamā lūdza pilnveidot kopīgi saskaņoto metodiku, lai novērtētu potenciālo izaugsmi un starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu. Ievērot šo Padomes pilnvarojumu, dalībvalstis 2016. gada oktobrī vienojās par diviem konkrētiem pasākumiem.

Pirmkārt, tika panākta vienošanās, ka kopīgi saskaņotajā metodikā tiks ieviesta pārskatīta metode, kā aprēķināt bezdarba līmeni, pie kura algu pieauguma temps ir nemainīgs. Šīs izmaiņas jau ir ieviestas Komisijas 2016. gada rudens prognozē. Otrkārt, tika panākta vienošanās, ka varētu izmantot jaunu "ticamības instrumentu", lai norādītu uz gadījumiem, kad saskaņotās metodikas rezultātus varētu interpretēt kā ekonomiski negaidītus.

[16] SIP noteiktās prasības attiecībā uz dalībvalstu parādsaistībām atšķiras atkarībā no tā, vai uz tām attiecas pakta korektīvā vai preventīvā daļa un no tā, vai parādsaistību attiecība ir lielāka vai mazāka par 60 % no IKP.

Ticamības instruments piedāvā alternatīvas, katrai atsevišķai valstij raksturīgas aplēses par starpības pakāpi starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu attiecīgajā gadā (t. i., šajā gadījumā – 2016. gadā), kuru pamatā ir statistiska novērtējuma metodika, kas tika apspriesta starpības starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu jautājumu darba grupā (*output gap working group – OGWG*). Ja starpība starp alternatīvajām aplēsēm un kopīgajā metodē pamatotajām aplēsēm pārsniedz konkrētu robežvērtību, tas norāda, ka starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, kas tika balstīta kopējā metodē, var būt "negaidīta".

Instrumenta rezultātu ticamība

Ja dalībvalsts starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu tiek atzīta par negaidītu, atšķirība starp kopīgajā metodē pamatotām aplēsēm par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu un alternatīvajām aplēsēm veido "ticamības intervālu", kurā Komisija var noteikt ticamu līmeni starpībai starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu un izmantot to fiskālās uzraudzības nolūkā (skatīt turpmāk).

Ticamības analīzi nevar sagatavot attiecībā uz turpmākiem gadiem. Lai ticamības instruments varētu darboties fiskālās uzraudzības nolūkā attiecībā uz 2017. gadu, ticamības intervāls ir jāekstrapolē no 2016. gada, lai radītu alternatīvas aplēses par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu attiecībā uz 2017. gadu. "Ticamības intervāla" ekstrapolēšana no 2016. gada uz 2017. gadu nozīmē, ka intervāls starp kopīgajā metodē pamatotām aplēsēm par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu un alternatīvajām aplēsēm 2016. gadā ir īstenots un tieši piemērots kopīgajā metodē pamatotajām aplēsēm par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu 2017. gadā. Tāpēc starpībā starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu nav ietekmes uz ikgadējām izmaiņām.

Ir svarīgi atzīmēt, ka ticamības instrumenta rezultāti neietekmē Komisijas 2016. gada rudens prognozi, jo starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu un strukturālās bilances aplēses prognozē joprojām tiek balstītas kopīgajā metodē. Ticamības instrumenta rezultātus izmanto kā papildu kvalitātes rādītāju, kas jāņem vērā saistībā ar Komisijas veiktajiem fiskālajiem novērtējumiem.

Ticamības instrumentu rezultātu izmantošana fiskālā uzraudzībā: "iesaldēšanas principi", lai noteiktu dalībvalstu prasības

Savā atzinumā par BPP Komisija izvērtē atbilstību fiskālajām prasībām par 2016. un 2017. gadu, ko Padome sniedza 2016. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Saskaņā ar preventīvo daļu fiskālās prasības neizriet no tā sauktās prasību matricas, kas iekļauta Kopīgi saskaņotajā nostājā par Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzēto elastīgumu, kas modulē fiskālo korekciju nepieciešamo līmeni saskaņā ar ekonomikas ciklu[17].

Prasība 2017. gadam tika noteikta 2016. gada pavasarī, pamatojoties uz prognozēm par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu 2017. gadā. Tiklīdz prasības tiek noteiktas, tās tiek uzskatītas par iesaldētām. Attiecība uz dalībvalstu ciklisko nostāju noteiktas jaunas informācijas pieejamība palīdz atcelt prasības iesaldēšanu tikai ļoti ierobežotā skaitā gadījumu:

i) ja novērtējumā tiek atkārtoti secināts, ka dalībvalsts saskaras ar ļoti sliktiem vai ārkārtīgi sliktiem ekonomiskas apstākļiem, ko apliecina mērījums – starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu ir mazāka par -3 % no potenciālā ražošanas apjoma;

[17] http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14345-2015-INIT/en/pdf

ii) ja ir ticis pārskatīts dalībvalsts strukturālās bilances līmenis tā, ka sākotnējās prasības īstenošana nozīmētu pārsniegt VTM.

Šos saskaņotos iesaldēšanas principus piemēros arī attiecībā uz ticamības instrumenta rezultātu ietekmi uz dalībvalstu prasībām, jo īpaši ņemot vērā prasības, kas izriet no matricas. Tāpēc praksē netiek izskatīti gadījumi, kad kopīgajā metodē pamatotās aplēses par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu var būt pārāk negatīvas, jo minētie gadījumi nevar likt noteikt mazāku prasību.

Ir svarīgi no jauna uzsvērt, ka šis process neradīs konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos noteiktās oficiālās prasības faktisku pārskatīšanu. Tā vietā analīzes rezultātus ņems vērā kā kvalitatīvu rādītāju, veicot vispārējo novērtējumu par atbilstību.

Turklāt līmeņa izmaiņas, kas izriet no alternatīvām aplēsēm par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, var ietekmēt arī dažu dalībvalstu atbilstību, lai tās varētu izmantot strukturālo reformu un investīciju klauzulas.

Tā kā instruments nesniedz norādes par izmaiņām starpībā starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, kas ietekmē fiskālā stimula mērījumu strukturālajā bilancē, tas neietekmē fiskālā stimula mērījumu 2017. gadā.

Ietekme uz dalībvalstu BPP novērtējumiem

Pamatojoties uz Komisijas 2016. gada rudens prognozi, ticamības instruments norāda, ka sešām eurozonas valstīm , iespējams, starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu ir būtiski negatīvāka, nekā tas tika aplēsts saskaņā ar kopīgo metodiku. Austrija, Somija, Itālija, Luksemburga, Latvija un Slovēnija. Visas minētajās valstīs, izņemot Somiju, detalizētā analīze liecināja, ka ticamības instrumenta rezultāti neietekmē Komisijas novērtējumu par valsts atbilstību SIP. Somijas gadījumā analīze norādīja, ka starpība starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, visticamāk, būs lielāka, nekā tika rēķināts, pamatojoties uz kopīgo metodiku, kā rezultātā gaidāms, ka tā ievēros drošības rezervi – Līgumā noteikto atsauces vērtību 3 % apmērā no IKP, kas ir atbilstības robežvērtība, lai varētu izmantot strukturālo reformu un investīciju klauzulas.

Komisija turpinās nākamo mēnešu laikā sadarboties ar dalībvalstīm, lai meklētu papildu iespējas, kā uzlabot starpības starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu aplēšu metodiku un tās piemērošanu.

Fiskālo korekciju struktūra

BPP ir paredzēts, ka 2016.–2017. gadā publisko finanšu struktūrā notiks ļoti nelielas izmaiņas attiecībā uz eurozonu kopumā (sk. 4. pielikuma A4.5. tabulu un A4.2a–b diagrammas). Tiek plānots, ka valdības izdevumu attiecība pret IKP 2017. gadā samazināsies par 0,4 procentpunktiem. Tomēr 0,1 procentpunkts ir saistīts ar procentu izdevumu ietaupījumiem. Tomēr atlikušā, šķietami ievērojamā samazinājuma galvenais cēlonis ir saistīts ar cikliskajiem apstākļiem. Faktiski primāro izdevumu attiecība, kas koriģēta attiecībā uz ekonomikas cikla iedarbību, liecina, ka samazinājums ir tikai 0,1 procentpunkta. Šo samazinājumu daļēji kompensē plānotie nodokļu samazinājumi, par kuriem liecina neliels kritums cikliski koriģēto ieņēmumu attiecībā (0,1 procentpunkts 2017. gadā). Šajā ziņā dalībvalstu plāni kopumā samazināt izdevumu īpatsvaru potenciālajā ražošanas apjomā dažos pēdējos gados lielā mērā nav īstenojušies. Komisijas 2016. gada rudens prognoze apstiprina šādu interpretāciju. Visumā vienveidīgais nodokļu elastīgums, kas izriet gan no BPP, gan no

Komisijas prognozes, liecina, ka budžeta ieņēmumu samazinājumu izraisa valdības veiktie pasākumi (sk. 4. pielikuma A4.6. tabulu).

Nav sagaidāms, ka plānotās korekcijas varētu kaitēt ekonomikas izaugsmes vidēja termiņa perspektīvām, lai gan būtu vēlamas lielākas izaugsmei labvēlīgas izvēles iespējas, kā mazināt izdevumus. Tiek plānots, ka vairums izdevumu kategoriju samazināsies procentu izteiksmē no ražošanas apjoma, taču, kā tika norādīts, kopumā nelielo izdevumu samazinājumu veicina cikliski faktori. Lielākais samazinājums ietekmē darbinieku atalgojumu un procentu izdevumus, dalībvalstīm gūstot labumu no ievērojama ietaupījuma, ko sniedz procentu izdevumu samazinājums (kā sīkāk aprakstīts nākamajā iedaļā). Tā kā galvenā ietekme neskar lielāko daļu izdevumu, nav sagaidāms, ka plānotās korekcijas varētu kaitēt ekonomikas izaugsmes vidēja termiņa perspektīvām, lai gan būtu vēlamas lielākas izaugsmei labvēlīgas izvēles iespējas. Konkrētāk, nav plānots, ka palielināsies kapitālizdevumi, kaut arī no vēsturiska viedokļa tie pašlaik ir zemā līmenī. Turklāt uzlabojumi valsts fiskālajā pārvaldībā, tostarp izdevumu efektīvu pārskatu izveide varētu sekmēt publisko izdevumu atbalstu izaugsmei. Sk. 2. aili par Eurogrupas saskaņotajiem izdevumu efektīvu pārskatu pamatprincipiem. Komisijas prognozes kopuma saskan ar budžeta plāna projektiem, apstiprinot lielākos samazinājumus procentu maksājumos un publiskā sektora algās, lai gan Komisijas prognozē nedaudz mazāku samazinājumu publiskā sektora algās, nekā noteikts BPP.

Paredzams, ka procentu izdevumi 2017. gadā turpinās samazināties, atbrīvojot līdzekļus, lai veicinātu konsolidāciju un pastiprinātu pieaugumu ar nākotni saistītos izdevumos, ja ir pieejamas fiskālās manevrēšanas iespējas. Eurozonas valstu obligāciju ienesīgums joprojām ir vēsturiski zemā līmenī, – eurozonas četrās lielākajās dalībvalstīs 10 gadu obligāciju likmes patlaban ir diapazonā no 0 % līdz 1¾ %. Tādēļ vispārējo valdību procentu maksājumu kopsumma kā daļa no IKP ir turpinājusi samazināties. Pamatojoties uz BPP iekļauto informāciju, paredzams, ka procentu izdevumi eurozonā kopumā samazināsies no 2,4 % no IKP 2015. gadā līdz 2,1 % 2016. gadā un turpinās vēl vairāk samazināties, sasniedzot 2,0 % no IKP, kas ir krietni zemāks rādītājs par 3,0 % 2012. gadā, kad eurozonas valstu parādu krīze bija sasniegusi maksimumu. No dalībvalstu plāniem izrietošā kopaina visumā atbilst Komisijas 2015. gada rudens prognozei. Parāda apkalpošanas izmaksas eurozonā turpmākajos gados, visticamāk, saglabāsies vēsturiski zemā līmenī, tomēr izmantojot ietaupījumus no zemiem procentu maksājumiem, lai finansētu valdības izdevumu pastāvīgu pieaugumu vai samazinātu nodokļus, var rasties risks, ņemot vērā to nepastāvīgo būtību.

Pasākumiem, kas izklāstīti BPP, 2017. gadā attiecībā uz EZ–18 kopumā būtu ļoti maza ietekme uz nodokļu struktūru. Kad ieņēmumu attiecībā tiks veiktas korekcijas attiecībā uz ciklu, tā samazināsies par aptuveni 0,1 % no IKP. Attiecībā uz trijām galvenajām ieņēmumu kategorijām ir paredzēts, ka sociālās iemaksas un netiešie nodokļi kā daļa no IKP samazināsies, kamēr tiešie nodokļi palielināsies. Tajā pašā laikā izmaiņas ir nelielas un būtiski nemaina to relatīvo īpatsvaru. Attiecībā uz ieņēmumu sadaļu Komisijas prognozes atbilst BPP (sk. 4. pielikuma A4.3b. diagrammu).

2. aile: Izdevumu efektīvu pārskatu pamatprincipi

Laikā, kad ir lielas valsts parādsaistības un zems ekonomikas izaugsmes līmenis, vairāk nekā jebkad agrāk ir jānodrošina, ka nodokļu maksātāju nauda tiek izmantota efektīvi. Tomēr pārāk bieži izdevumu pozīciju "mantojumam", kas ir mantots no pagātnē pieņemtajiem lēmumiem, ir tendence gadu gaitā palielināties gandrīz automātiski. Izdevumu pārskatīšana –

dažādās darbības jomās un grafikos – pašlaik notiek vai ir paredzēta vairāk nekā pusē eurozonas dalībvalstu. Eurogrupa izskatīja dalībvalstu pieredzi un 2016. gada septembra sanāksmē apstiprināja vairākus principus, kas jāievēro, lai izdevumu pārskatiem būtu optimāla ietekme uz valsts izdevumu kvalitāti[18].

Izdevumu pārskatu mērķis ir atjaunot saikni starp lēmumiem izdevumu joma un politikas prioritātēm *(vai šo politiku finansēs no valsts naudas?)* un starp izdevumu līmeni un rezultātiem, kas sniegti iedzīvotājiem un uzņēmumiem *(kāda ir valsts naudas vērtība?)*. Šis instruments savā analizē ietver esošos individuālos bāzes izdevumus, lai atklātu:

- iespējas pārtraukt finansējumu politikas jomām, kas vairs nav noteiktas par prioritātēm, vai finansējumu, kam nav redzamas ietekmes uz politikas mērķi,
- efektivitātes uzlabojumus – mazāk izmaksājošus sabiedriskos labumus vai pakalpojumus, vai arī to labāku kvalitāti ar gandrīz tādām pašām izmaksām.

Tas parasti ietver reformas publiskiem līdzekļiem finansētu intervenču jomā, sabiedrisko pakalpojumu organizēšanā, pamatā esošos procesos un valsts pārvaldes cilvēkresursu jomā.

Tā rezultātā vajadzētu tapt labākam izdevumu sadalījumam politikas jomās, kas rada ietaupījumus (tostarp rezerves, lai finansētu izaugsmi veicinošas politikas jomas), un/vai kvalitatīvākus sabiedriskos pakalpojumus.

Novērtējums par fiskālās politikas ievirzi eurozonā

Kopumā pēc ievērojamās fiskālās konsolidācijas 2011.–2013. gadā tiek rēķināts, ka eurozonas fiskālā nostāja 2014. un 2015. gadā ir visumā neitrāla. Fiskālā nostāja kļuva visumā neitrāla 2014.–2015. gadā un nedaudz ekspansīva 2016. gadā, ņemot vērā ekonomikas atlabšanu. Attiecībā uz 2017. gadu gan dalībvalstu BPP apkopojums, gan Komisijas prognozes atkal liecina par visumā neitrālu fiskālo nostāju.

3. aile: Fiskālās nostājas analīze

Diskusija par fiskālo nostāju ir būtisks aspekts Komisijas centienos stiprināt kopīgās diskusijas par eurozonas vispārējām interesēm[19]. ES un eirozonā, valstu fiskālo politiku galvenokārt veido uz noteikumiem balstīts satvars saskaņā ar Līgumu un SIP. Turklāt fiskālās politikas analīze ļauj novērtēt to, vai īstenotā fiskālā politika efektīvi rada apstākļus spēcīgai un ilgtspējīgai izaugsmei, cenu stabilitātei un, konkrētāk, to, vai satvara ietvaros vislabāk tiek izmantota rīcības brīvība. Tas palīdz uzsvērt valstu politikas ietekmi kopumā un netiešo ietekmi dalībvalstīs.

Eurozonas fiskālajai nostājai ir jārod pareizais līdzsvars starp ilgtspēju un stabilizāciju. Ir jāsamazina pārmērīgs parāda līmenis un jāatjauno fiskālās rezerves. Piesardzīga pieeja parādsaistību samazināšanai ir īpaši vajadzīga, lai varētu absorbēt jaunu satricinājumu ietekmi. Tajā pašā laikā ekonomikas atlabšana notiek lēni, un bezdarba līmenis samazinās pakāpeniski, lai gan inflācijas prognozes joprojām nesasniedz cenu stabilitātes mērķi.

Fiskālās nostājas novērtējums un analīze ir metodoloģiski sarežģīts uzdevums. Fiskālā nostāja ir jēdziens, kuram nav vispārpieņemtas definīcijas, bet par kuru ekonomikas

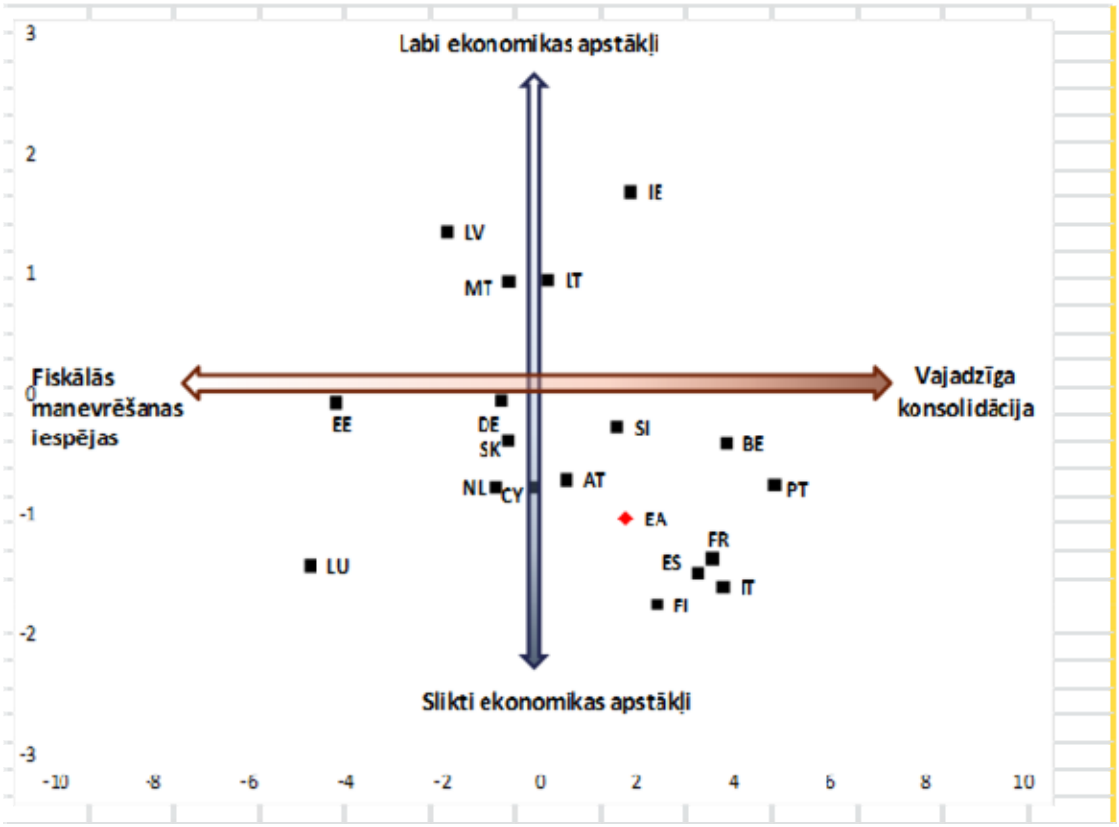
[18] http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/09/09-eurogroup-statement/
[19] Skatīt COM(2016) 727 *final*, 16.11.2016.

aprindās ir vienota izpratne. To parasti saprot kā ievirzi, kādu fiskālajai politikai piešķir valdības diskrecionārie lēmumi nodokļu un izdevumu jomā. Tradicionāli fiskālo nostāju atspoguļo izmaiņa strukturālajā primārajā bilancē, lai gan var izmantot arī citus rādītājus, lai to raksturotu. Šajā ailē konsolidācijas vajadzības mēra ar S1 rādītāju, ko aprēķina pēc fiskālā stimula, kas ir vajadzīgs, lai nodrošinātu, ka dalībvalsts valsts parāds 2031. gadā sasniedz 60 % no IKP. Detalizēts novērtējums par dažādiem rādītājiem un to noturību ir atrodams *the 2016 SCPs: Horizontal Overview and Implications for the Euro Area Fiscal Stance* (Eiropas Komisijas Iestāžu dokuments Nr. 34, 2016.).

Pašreizējā saiknē starp ilgtspēju un stabilizācijas vajadzībām eurozonā kopumā pastāv papildu kompromiss. Eurozona atrodas fiskālās kartes "dienvidaustrumu kvadrantā", kur darbojas šāds kompromiss, sk. 1. diagrammu. Tas atspoguļo korekciju atšķirību attiecībā uz trajektoriju, kas virza parādu uz stabilu samazinājumu nākotnē, saistībā ar joprojām ievērojamu ekonomikas panīkumu, kaut arī tas sāk pakāpeniski mazināties. Šis secinājums ir kvalitatīvi stabils attiecībā uz alternatīvu rādītāju izvēli, lai gan precīzi lielumi var atšķirties.

No ekonomiskā viedokļa kopējo eurozonas nostāju būtu jādiferencē atkarībā no valstu situācijas ilgtspējas un stabilizācijas ziņā. Vairākām dalībvalstīm fiskālās kartes dienvidaustrumos joprojām ir būtiskas konsolidācijas vajadzības. Dienvidrietumu kvadrants norāda uz dalībvalstīm, kuru fiskālas iespējas un kuru ekonomikai ierobežots stimuls varētu sniegt labumu. Šajā sakarā BPP varētu uzlabot. Konkrētāk, plānus, kas vērsti uz stabilizācijas mērķi dažās lielās valstīs, varētu virzīt uz lielāku konsolidāciju, savukārt pārējās fiskālās spējas varētu izmantot, lai atbalstītu īstermiņa un ilgtermiņa izaugsmi, jo īpaši veicinot ieguldījumus.

1. diagramma: Eurozonas fiskālā karte 2016. gadā

Piezīme. Balstīta Eiropas Komisijas 2016. gada rudens prognozē. Labus (sliktus) ekonomikas laikus mēra ar starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu 2016. gadā, kas izteikta % no IKP. Konsolidācijas vajadzības vai fiskālās spējas mēra ar Komisijas S1 rādītāju par ilgtspējas riskiem, ko arī izsaka % no IKP, pamatojoties uz 2016. gada rudens prognožu aprēķiniem un 2016. gadu izmantojot kā bāzes gadu.

Fiskālās nostājas ievirzi 2016.–2017. gadā var vērtēt, salīdzinot to ar divkāršo mērķi – publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā un makroekonomikas stabilizāciju īstermiņā (sk. iepriekš 3. aili)**.** Ilgtermiņa ilgtspējai ir nepieciešams, ka valsts parādsaistības tiek uzturētas atmaksājamā līmenī, ņemot vērā pašreizējo parādsaistības līmeni un prognozētos, ar sabiedrības novecošanu saistītos izdevumus nākotnē[20]. Makroekonomikas stabilizāciju var izteikt kā starpības mazināšanu starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu pienācīgā ātrumā īstermiņā vai vidējā termiņā, savukārt pašreizējā situācijā – arī izteiktāku izaugsmes pārorientāciju no ārējiem avotiem uz iekšzemes avotiem. Tā kā monetārā politika jau ir ļoti labvēlīga, nominālajām procentu likmēm esot gandrīz nulles līmenī, kā arī ļoti zemas inflācijas apstākļos, uzmanība tiek pievērsta fiskālajai politikai.

Kā sīkāk norādīts Komisijas pievienotajā paziņojumā "*Virzība uz pozitīvu fiskālo nostāju eurozonā*[21]", dalībvalstis ir individuāli un kolektīvi atbildīgas par to, lai izstrādātu atbilstošu fiskālo nostāju eurozonai. Paziņojumā tiek sniegta papildu analīze par fiskālo nostāju un norādes par tās ietekmi uz fiskālo politiku eurozonā.

[20] Komisijas ilgtspējas rādītājs S1 norāda uz 2016.–2021. gada pasākumu kopapjomu, kas nepieciešams, lai līdz 2031. gadam parādsaistību apjomu samazinātu līdz 60 % no IKP, ņemot vērā iespējamās saistības, kas izriet no sabiedrības novecošanās. Tas liecina par papildkorekciju 1,8 % apmērā no IKP eurozonai nākamajos piecos gados. Tas izpaužas kā papildu ikgadējo korekcija aptuveni 1/3 % apmērā no IKP 2016. gadā un četros nākamajos gados.

[21] http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/budgetary_plans/index_en.htm

III. Pārskats par budžeta plāna projektiem

Komisijas atzinumos par BPP galvenā uzmanība ir pievērsta atbilstībai SIP un uz minētā pamata sniegtajiem ieteikumiem. Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām piemēro pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru (PBDNP), Komisijas atzinumos ir izvērtēti pārmērīgā budžeta deficīta novēršanā gūtie panākumi gan attiecībā uz nominālā budžeta deficītu, gan strukturālo centienu mērķiem. Attiecībā uz dalībvalstīm, uz kurām attiecas SIP preventīvā daļa, Komisijas atzinumā tiek novērtēta atsevišķām valstīm raksturīgu budžeta vidēja termiņa mērķu (VTM) ievērošana vai virzība uz tiem, kā arī atbilstība noteikumiem par parādsaistībām, lai pārliecinātos, vai plāni atbilst SIP prasībām un konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem (KVAI) par fiskālo jomu, kurus Padome 2016. gada 12. jūlijā adresēja dalībvalstīm.

Visas eurozonas dalībvalstis, uz kurām programma neattiecas, savus BPP iesniedza savlaicīgi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 473/2013 6. pantu.

Ne par vienu BPP Komisija nav konstatējusi "īpaši nopietnu neatbilstību" SIP, kas minēta Regulas (ES) Nr. 473/2013 7. panta 2. punktā. Tomēr vairāki iesniegtie plāni raisa bažas.

2.a un 2.b tabulā ir sniegts kopsavilkums par Komisijas 16. novembra pieņemtajos atzinumos sniegto katras valsts BPP vērtējumu un par fiskālās jomas strukturālo reformu virzības novērtējumu. Plānu novērtējums balstās uz Komisijas 2016. gada rudens prognozi. Lai atvieglotu salīdzināšanu, plānu novērtējums ir apkopots trīs plašās kategorijās, kurām ir atšķirīga nozīme atkarībā no tā, vai dalībvalstij piemēro PBDNP.

- **Atbilstīgs:** kā liecina Komisijas prognozes, attiecīgajam **budžeta plānam nav nepieciešami pielāgojumi** valsts budžeta procedūras ietvaros, lai nodrošinātu 2017. gada budžeta atbilstu SIP noteikumiem.

- **Visumā atbilstīgs:** kā liecina Komisijas prognoze 2017. gadam, ir sagaidāms, ka attiecīgais BPP visumā nodrošinās atbilstību SIP noteikumiem.

  Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām piemēro PBDNP: lai gan Komisijas prognozēs 2017. gadam ir minēts, ka vai nu starpposma nominālais budžeta deficīts tiks sasniegts vai pārmērīgais budžeta deficīts tiks savlaicīgi koriģēts, fiskālie centieni ir acīmredzami nepietiekami, salīdzinot tos ar ieteikto līmeni, un tas apdraud atbilstību PBDNP ieteikumam.

  Attiecībā uz dalībvalstīm, uz kurām attiecas SIP preventīvā daļa: Komisijas prognozē 2017. gadam nelielu novirzi no VTM vai no korekcijas virzībā uz to, bet starpība attiecībā pret prasībām nebūtu uzskatāma par nozīmīgu novirzi no nepieciešamās korekcijas. Šo dalībvalstu novērtējums liecina, ka tās ievēro noteikumus par parādsaistībām (uz kurām tie attiecas).

- **Ar neatbilstības risku:** kā liecina Komisijas prognoze 2017. gadam, nav sagaidāms, ka attiecīgais BPP nodrošinās atbilstību SIP noteikumiem.

  Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām piemēro PBDNP: attiecībā uz 2017. gadu Komisija prognozē, ka netiks sasniegts ne ieteiktais fiskālais stimuls, ne starpposma nominālā budžeta deficīta mērķis, un arī pārmērīgais budžeta deficīts netiks laikus koriģēts.

  Attiecībā uz dalībvalstīm, uz kurām attiecas SIP preventīvā daļa: Komisijas prognozē 2017. gadam ir teikts, ka ir sagaidāma nozīmīga novirze no VTM vai nepieciešamās

korekcijas virzībā uz to un/vai neatbilstība parādsaistību samazināšanas etalonrādītājam, ja tas ir piemērojams.

Pēc tam, kad *ECOFIN* padome 2016. gada 12. februāra sanāksmē apstiprināja "Kopīgi saskaņoto nostāju par Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzēto elastīgumu", Somija un Lietuva savos BPP ir lūgušas elastību, pamatojoties uz strukturālo reformu un investīciju klauzulu. Somija ir savā BPP lūgusi pagaidu atkāpes no ieteiktās korekcijas virzībā uz VTM 2017. gadā, ņemot vērā būtisku strukturālo reformu īstenošanu ar pozitīvu ietekmi uz valsts finanšu ilgtermiņa ilgtspējību (lūgums pēc elastīguma ir 0,5 % apmērā no IKP) un valsts izdevumiem par projektiem, ko ES līdzfinansē no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (lūgums pēc elastīguma ir 0,1 % apmērā no IKP). Pamatojoties uz Komisijas 2016. gada rudens prognozi, saskaņā ar kuru Somija neievēro minimālo etalonrādītāju, aplēses par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu ir visai neskaidras. Detalizēts novērtējums par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu 2016. gadā liecina, ka Somija atbilstu minimālajam etalonrādītājam 2017. gadā[22]. Viešot papildu pārliecību, Somijas valdība ir publiski apņēmusies vajadzības gadījumā 2017. gadā veikt papildu pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību SIP, tostarp jo īpaši attiecībā uz Līgumā noteikto atsauces vērtību 3 % apmērā no IKP. Lietuvas gadījumā šāds lūgums BPP, kas izstrādāts saskaņā ar nemainīgas politikas scenāriju, paredzēja būtiska strukturāla darba tirgus un pensiju reformu plānoto īstenošanu, atstājot pozitīvu ietekmi uz valsts finanšu ilgtermiņa ilgtspējību (lūgums pēc elastīguma ir 0,6 % apmērā no IKP). Pamatojoties uz Komisijas 2016. gada rudens prognozi, šķiet, ka Lietuvai ir pietiekamas fiskālās manevrēšanas iespējas, lai gūtu labumu no īslaicīgas novirzes no prasītās korekcijas virzībā uz VTM. Pilnīgs novērtējums par gan Somijas, gan Lietuvas tiesībām uz elastīgumu notiks parastā Eiropas pusgada cikla ietvaros saistībā ar 2017. gada stabilitātes programmu novērtējumu;

Turklāt vairākas dalībvalstis minēja ietekmi, ko uz budžetu atstāj bēgļu pieaugošais pieplūdums un papildu drošības pasākumi. Ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktu un 6. panta 3. punktu tiek pieļauj uz laiku novirzīties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, lai ņemtu vērā šādus papildu izdevumus, ciktāl bēgļu pieplūdums, kā arī terorisma draudu nopietnība ir uzskatāmi par ārkārtas notikumiem, to ietekme uz publiskajām finansēm ir ievērojama, un ilgtspēja netiktu apdraudēta. Šajā posmā, Komisija uzskatīja, ka ir iespējams uz laiku novirzīties no izdevumiem, kas saistīti ar bēgļiem, 2015. un 2016. gadā (Beļģija, Itālija, Austrija, Slovēnija un Somija) un ar drošību saistītām izmaksām 2016. un 2017. gadā (Beļģija, Itālija un Austrija). Galīgo novērtējumu, tostarp attiecināmo summu novērtējumu, Komisija veiks, pamatojoties uz novērotajiem datiem, ko sniegušas iestādes. Komisija ir gatava attiecīgā brīdī apsvērt papildu novirzes attiecībā uz 2017. gada izdevumiem saistībā ar migrāciju. Turklāt Itālija ir pieprasījusi īpašu attieksmi attiecībā uz ietekmi, ko uz budžetu atstāj preventīvs ieguldījumu plāns, lai aizsargātu valsts teritoriju pret seismiskiem riskiem, saskaņā ar ārkārtēju apstākļu klauzulu. Komisija atzīst, ka Itālija pēdējo mēnešu laikā ir saskārusies ar vēl nebijušu seismisko aktivitāti, kas padara neskaidrāku saikni starp preventīvu pasākumu un ārkārtas intervenci. Tādējādi Komisija uzskata, ka attiecībā uz līdzekļiem, ko valdība ir paredzējusi šim mērķim 2017. gadā, varētu apsvērt iespēju atļaut īslaicīgu novirzi no korekcijām virzībā uz VTM ar noteikumu, ka Itālijas iestādes sniedz nepieciešamos *ex ante* un *ex post* datus.

[22] Komisija, apspriežoties ar dalībvalstīm, ir izstrādājusi analīzes instrumentu, lai norādītu uz gadījumiem, kad saskaņotās metodikas rezultātus varētu interpretēt kā ekonomiski negaidītus. Šādos gadījumos ir veikta detalizēta un kvalitatīva analīze, tostarp par iespējamo ietekmi uz attiecīgās dalībvalsts prasībām, kas noteiktas SIP (sk. 1. aili).

Portugāle un Spānija līdz oktobra vidum ir iesniegušas BPP, kā arī ziņojumus par pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz 2016. gada 8. augustā saskaņā ar Līguma 126. panta 9. punktu pieņemtajiem Padomes lēmumiem par ziņojumu iesniegšanu. Pa to laiku Komisija ir izvērtējusi šādus dokumentus un iesaistījās strukturētā dialogā ar Eiropas Parlamentu. Komisija ir secinājusi, ka pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra attiecībā uz abām dalībvalstīm būtu uz laiku jāatliek. Tādēļ pasākums, kura rezultātā bija nepieciešams Komisijas priekšlikums apturēt daļu no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem vairs nepastāv, un šāda priekšlikuma nebūs.

Visbeidzot, Komisija ir provizoriski novērtējusi, cik lielā mērā ir gūti panākumi, īstenojot fiskālās un strukturālās reformas, kas minētas konkrētai valstij adresētos ieteikumos, kurus Padome pieņēma 2016. gada 12. jūlijā. Budžeta plāna projektu novērtējums ir iedalīts piecās vispārīgās kategorijās: progresa nav, ir ierobežots progress, ir neliels progress, ir būtisks progress un situācija pilnībā tiek risināta. Vispusīgs novērtējums par panākumiem, kas gūti, īstenojot 2015. gada KVAI, tiks iekļauts 2017. gada ziņojumos par attiecīgo valsti un saistībā ar 2017. gada KVAI, kurus Padome pieņems 2017. gadā.

2.a tabula. Pārskats par Komisijas individuālajiem atzinumiem par budžeta plāna projektiem – dalībvalstis, uz kurām attiecas SIP preventīvā daļa

Dalībvalstis	BPP vispārēja atbilstība SIP		Gūti panākumi 2016. gada KVAI ieteikto fiskālo strukturālo reformu īstenošanā
	Vispārīgais secinājums, balstoties uz Komisijas 2016. gada rudens prognozēm	**Atbilstība SIP daļas prasībām 2016. –2017. gadā**	
BE*	Ar neatbilstības risku	2016: risks nozīmīgi novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; *prima facie* neatbilstība pārejas noteikumam par parādu; 2017: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM 2017. gadā, taču risks nozīmīgi novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM 2016. un 2017. gadā kopumā; *prima facie* neatbilstība parādsaistību samazināšanas etalonrādītājam.	Virzības nav
DE	Atbilstīgs	2016: VTM ir pārsniegts; atbilstība parādsaistību samazināšanas etalonrādītājam; 2017: VTM ir pārsniegts; atbilstība parādsaistību samazināšanas etalonrādītājam	Tikai nelieli panākumi
EE	Atbilstīgs	2016: VTM ir pārsniegts; 2017: nav novirzes no korekcijas virzībā uz VTM.	neattiecas
IE	Visumā atbilstīgs	2016: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; atbilstība pārejas noteikumam par parādu; 2017: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; atbilstība pārejas noteikumam par parādu.	Daži panākumi
IT*	Ar neatbilstības risku	2016: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; bez pilnas pielaides 0,75 % apmērā no IKP, ko piešķir saskaņā ar strukturālo klauzulu un ieguldījumu klauzulu, būtu būtisks risks novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; *prima facie* neatbilstība parādsaistību samazināšanas etalonrādītājam; 2017: risks nozīmīgi novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; *prima facie* neatbilstība parādsaistību samazināšanas etalonrādītājam;	Daži panākumi
CY	Ar neatbilstības risku	2016: VTM ir pārsniegts; atbilstība pārejas noteikumam par parādu; 2017: risks nozīmīgi novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; atbilstība pārejas noteikumam par parādu.	Daži panākumi

LT* **	Ar neatbilstības risku	2016: nav novirzes no korekcijas virzībā uz VTM; 2017: risks nedaudz novirzīties no korekciju plāna virzībā uz VTM, balstoties uz BPP, kas izstrādāts saskaņā ar nemainīgas politikas scenāriju	neattiecas
LV	Visumā atbilstīgs	2016: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; 2017: nav novirzes no korekcijas virzībā uz VTM 2017. gadā, taču risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM 2016. un 2017. gadā kopumā;	Tikai nelieli panākumi
LU	Atbilstīgs	2016: VTM ir pārsniegts; 2017: VTM ir pārsniegts;	Tikai nelieli panākumi
MT	Visumā atbilstīgs	2016: nav novirzes no korekcijas virzībā uz VTM; atbilstība parādsaistību samazināšanas etalonrādītājam; 2017: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM.	Virzības nav
NL	Atbilstīgs	2016: VTM ir sasniegts; atbilstība pārejas noteikumam par parādu; 2017: VTM ir pārsniegts; atbilstība parādsaistību samazināšanas etalonrādītājam.	Virzības nav
AT* **	Visumā atbilstīgs	2016: nav novirzes no korekcijas virzībā uz VTM; atbilstība pārejas noteikumam par parādu; 2017: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM;	Tikai nelieli panākumi
SK	Atbilstīgs	2016: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; 2017: nav novirzes no korekcijas virzībā uz VTM;	Daži panākumi
SI	Ar neatbilstības risku	2016: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; atbilstība pārejas noteikumam par parādu; 2017: risks nozīmīgi novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; atbilstība pārejas noteikumam par parādu.	Tikai nelieli panākumi
FI** **	Ar neatbilstības risku	2016: risks nedaudz novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM; 2017: risks nozīmīgi novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM;	Daži panākumi

* Komisija 2016. gada 18. maijā publicēja ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, jo dalībvalsts 2015. gadā nebija panākusi pietiekamus panākumus virzībā uz atbilstību parāda noteikumam. Ziņojumā secināts, ka, novērtējot visus attiecīgos faktorus, būtu jāuzskata, ka parāda kritērijs ir ievērots. Komisija drīzumā izdos jaunu ziņojumu.

** BPP, ko iesniegusi pagaidu valdība, balstoties uz nemainīgas politikas scenāriju

*** Šāds secinājums tiek izdarīts, kad no prasības tiek noņemtas pašreizējās aplēses par ietekmi uz budžetu 2016. gadā, ko rada bēgļu ārkārtas pieplūdums un drošības pasākumi (no kuriem Austrija 2017. gadā joprojām var gūt labumu, lai nodrošinātu tādu pašu attieksmi, kāda ir pret dalībvalstīm, kas atrodas tālāk no VTM sasniegšanas).

**** Komisija 2016. gada 18. maijā publicēja ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, jo Somijas valdības vispārējais parāds 2015. gadā pārsniedza 60 % no IKP. Ziņojumā secināts, ka, novērtējot visus attiecīgos faktorus, būtu jāuzskata, ka parāda kritērijs ir ievērots.

2.b tabula. Pārskats par Komisijas individuālajiem atzinumiem par budžeta plāna projektiem – dalībvalstis, uz kurām attiecas SIP korektīvā daļa

Dalībvalstis	BPP vispārēja atbilstība SIP		Gūti panākumi 2016. gada KVAI ieteikto fiskālo strukturālo reformu īstenošanā
	Vispārīgais secinājums, balstoties uz Komisijas 2016. gada rudens prognozēm	**Vispārīgais secinājums, balstoties uz Komisijas 2016. gada rudens prognozēm**	
ES*	Ar neatbilstības risku	2016: nominālais starpposma mērķis sasniegts, fiskālais stimuls nav īstenots; 2017: nominālais starpposma mērķis nav sasniegts: fiskālais stimuls nav īstenots, balstoties uz BPP, kas izstrādāts saskaņā ar nemainīgas politikas scenāriju.	Tikai nelieli panākumi
FR	Visumā atbilstīgs	2016: nominālais starpposma mērķis sasniegts, fiskālais stimuls nav īstenots; 2017: nominālais deficīts saskaņā ar prognozēm ir tikai nedaudz mazāks par 3 % no IKP; fiskālais stimuls nav īstenots.	Tikai nelieli panākumi
PT**	Ar neatbilstības risku	2016: paredzēta savlaicīgi īstenota un noturīga pārmērīga deficīta novēršana, fiskālais stimuls īstenots. 2017: risks nozīmīgi novirzīties no korekcijas virzībā uz VTM*;* *prima facie* neatbilstība pārejas noteikumam par parādu.	Tikai nelieli panākumi

* BPP, ko iesniegusi pagaidu valdība, balstoties uz BPP, kas izstrādāts saskaņā ar nemainīgas politikas scenāriju

** Uz Portugāli pašlaik attiecas SIP korektīvā daļa, taču no 2017. gada uz šo valsti varētu attiekties preventīvā daļa, ja tiktu panākta pārmērīgā budžeta deficīta savlaicīga un noturīga novēršana.